
ARVOJOHTAMINEN JA REALISMI

Suomi aloitti vuoden 2025 ETYJ:n puheenjohtajakautensa ja tässä maailman turvallisuuspoliittisessa tilanteessa kyse on todella tärkeästä roolista. Yhdysvallat on vetäytymässä, ja Eurooppa etsii uutta länsimaista johtajaa omista riveistään – maailma on todella murroksessa.

Suomi on ollut lupaava ehdokas Eurooppaa johtavien maiden joukkoon, ja presidentti Stubb on osoittanut juuri oikeanlaista diplomaattista osaamista nostaakseen Suomen asemaa tässä suhteessa. Suomi on jo pitkään ollut arvojohtaja monessakin suhteessa, ja nyt maailma tuntuu kaipaavan juuri meidän malliimme perustuvaa otetta. ETYJ:n puheenjohtajuus on juuri oikea paikka näyttää tätä mallia ja johtaa Eurooppaa kohti turvallisempaa huomista. Presidentti Niinistö totesi Venäjän hyökkäyssodan jälkeen: "Naamiot on nyt riisuttu ja vain kylmän sodan kasvot näkyvät."

Mutta näkikö kukaan muu naamioita kuin Suomi?

Suomi on Venäjän hyökkäyssodan jälkeen nähty viisaana ja realistisen maailmankuvan säilyttäneenä valtiona, joka on varautunut pahimpaan. Tämä on totta – Suomi on rakentanut toimivan kokonaisturvallisuuden mallin, josta moni valtio voi vain haaveilla.

Silti meiltä tuntuu puuttuvan se kaikista realistisin maailmankuva: missä me näimme naamioita, muut valtiot ovat nähneet vain maailmanjärjestyksen normaalit rakenteet.

Suomi on vakaasti uskonut yhteistyön ja diplomatian voimaan, siihen että rauha on saavutettavissa sopimuksilla ja dialogilla. Tässä olemme profiloituneet rehellisyyden ja arvojohtajuuden mallioppilaaksi.

Maailma ei ole pysähtynyt

Vaikka historiaa voidaankin käydä läpi ikään kuin nopeutettuna kertomuksena, unohdamme usein, että nykyhetki muuttuu samaa tahtia kuin historian kirjoissa. Feodaalinen hallintojärjestelmä mureni Ranskan vallankumouksen myötä, mutta valtarakenteet eivät kadonneet – ne elävät yhä valtioiden diplomatiassa ja markkinatalouden rakenteissa.

Muiden valtioiden hallintojärjestelmissä nämä jäänteet ovat yhä vahvasti olemassa. Ne näkevät ulkopolitiikan ja diplomatian realistisemmin kuin Suomi. Heidän maailmankuvassaan sopimukset eivät ole korkeampia moraalisia saavutuksia vaan keinoja edistää omia intressejään. Diplomatia elää siellä täysin Clausewitzilaisessa todellisuudessa – politiikka on jatkumoa sodalle, vain toisin keinoin.

Jaloa rehellisyyttä vai utopiaa?

Jos Suomi edelleen elää arvomaailman utopiassa ja uskoo täysin siihen, että sopimuksilla ja diplomatialla voidaan saavuttaa maailmanrauha – kunhan kaikki vain omaksuvat saman arvomaailman – on syytä kysyä:

Onko Suomi valmis kantamaan ETYJ:n johtajuuden tällaisessa maailmassa?

Suomi on kyllä valmistautunut erinomaisesti puolustamaan arvojaan myös epätoivon hetkillä. Mutta onko se valmis näkemään diplomatian ja politiikan sellaisena kuin ne ovat aina olleet – vallan välineinä?

Maailma kaipaa arvojohtajuutta – mutta se ei saa sokaista meitä unohtamaan vallan todellista luonnetta. Vain yhdistämällä arvot ja strategisen realismin Suomi voi olla se johtaja, jota uusi Eurooppa todella tarvitsee.

